

ĐẨY MẠNH HOẠT ĐỘNG NGHIÊN CỨU KHOA HỌC GÓP PHẦN PHỤC VỤ CHO SỰ NGHIỆP ĐỔI MỚI CÔNG TÁC THỐNG KÊ

Viện Khoa học Thống kê

Năm 2004 Tổng cục Thống kê đã triển khai nghiên cứu 28 đề tài khoa học; trong đó có 13 đề tài cấp Tổng cục (3 đề tài chuyển tiếp từ năm 2003, 11 đề tài mới năm 2004) và 14 đề tài cấp cơ sở. Viện Khoa học Thống kê đã phối hợp với một số địa phương tổ chức nghiên cứu những vấn đề bức xúc trong công tác nghiệp vụ dưới hình thức hợp đồng khoa học.

Mục tiêu và nội dung của các đề tài đã tập trung vào nghiên cứu những vấn đề cơ bản của khoa học thống kê cũng như việc đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin và các phương pháp toán vào thực tiễn công tác của ngành. Trong đó nổi bật một số đề tài sau:

- “Nghiên cứu tính chỉ tiêu tốc độ tăng năng suất các nhân tố tổng hợp ở Việt Nam” do Viện Khoa học Thống kê chủ trì và phối hợp với một số đơn vị trong Tổng cục, kết quả nghiên cứu của đề tài đã làm rõ nội dung, bản chất của năng suất các nhân tố tổng hợp (TFP) và phương pháp tính tốc độ tăng TFP, mối quan hệ của TFP với năng suất tổng hợp chung. Trên cơ sở đó đề tài đã phân tích, xác định khả năng và điều kiện tính toán tốc độ tăng TFP ở Việt Nam tính toán thử nghiệm tốc độ tăng TFP và đóng góp của nó đối với sự tăng lên của giá trị tăng thêm.

- “Nghiên cứu hoàn thiện hệ thống chỉ tiêu kinh tế - xã hội cấp tỉnh và cấp huyện” do Vụ Thống kê Tổng hợp chủ trì có sự phối hợp với các Vụ, Viện và một số địa phương

trong ngành Thống kê. Đề tài đã đánh giá thực trạng hệ thống chỉ tiêu kinh tế - xã hội ở cấp tỉnh và cấp huyện đã thực hiện trong thời gian vừa qua, trên cơ sở đó kiến nghị hệ thống chỉ tiêu hoàn chỉnh để áp dụng trong thời gian tới. Mỗi chỉ tiêu nghiên cứu đều trình bày khái niệm, nội dung, phạm vi thu thập số liệu và phương pháp tính.

- “Nghiên cứu hoàn thiện bảng phân loại giáo dục đào tạo và danh mục nghề nghiệp” do Vụ Phương pháp Chế độ thống kê chủ trì phối hợp với các Vụ, Viện và một số bộ, ngành có liên quan. Đề tài đã đánh giá những thuận lợi khó khăn trong việc áp dụng các bảng danh mục vào thực tiễn thu thập thông tin thống kê kinh tế xã hội trên cơ sở đó bổ sung thêm những nội dung chưa có, chưa cụ thể trong các bảng danh mục nhằm đưa ra một bảng danh mục hoàn thiện có tính khoa học phù hợp với Việt nam và đảm bảo so sánh quốc tế, làm căn cứ để Tổng cục Thống kê trình Thủ tướng Chính phủ ban hành áp dụng thống nhất trong cả nước.

- “Nghiên cứu xây dựng chương trình điều tra thống kê Quốc gia” do Vụ Phương pháp chế độ Thống kê chủ trì, Viện Khoa học Thống kê phối hợp nghiên cứu. Đây là những vấn đề đang được ngành Thống kê quan tâm.

- “Nghiên cứu xác định các chỉ tiêu thống kê đánh giá chất lượng tăng trưởng của nền kinh tế” do Vụ Hệ thống Tài khoản quốc gia chủ trì. Đây là đề tài có nội dung

mang tính chất tổng hợp, trên cơ sở tham khảo kinh nghiệm của quốc tế kết hợp với phân tích lý luận để áp dụng vào thực tiễn của Việt Nam.

- “Nghiên cứu xây dựng cơ sở dữ liệu cập nhật hộ đăng ký kinh doanh cá thể phục vụ công tác quản lý và công tác thống kê” do Vụ Phương pháp Chế độ Thống kê chủ trì. Đề tài nhằm mục đích xây dựng cấu trúc và nội dung thông tin cần cập nhật thường xuyên về biến động của hộ đăng ký kinh doanh cá thể. Đề tài đã thiết lập hệ thống thông tin giữa Tổng cục Thống kê với Tổng cục Thuế dựa trên kết quả ứng dụng công nghệ thông tin của mỗi cơ quan. Cơ sở dữ liệu được cập nhật thường xuyên nhằm cung cấp danh sách các cơ sở đăng ký kinh doanh cá thể phục vụ cho việc lập dàn mẫu cho các cuộc điều tra thống kê, đảm bảo đầy đủ, kịp thời, tiết kiệm kinh phí và mang lại hiệu quả cao.

- “Nghiên cứu xác định nội dung thông tin và hình thức phổ biến thông tin thống kê của Trung tâm Tư liệu thống kê”. Đề tài tập trung vào đánh giá thực trạng nguồn thông tin và hoạt động phổ biến thông tin của Tổng cục Thống kê trong những năm qua, trên cơ sở đó xác định nhu cầu thông tin của các đối tượng để thiết kế những nội dung thông tin cần thiết cho hoạt động phổ biến thông tin và hình thức phổ biến nhằm đáp ứng nhu cầu sử dụng thông tin ngày càng tăng của xã hội.

- Các đề tài cấp cơ sở về hoàn thiện hệ thống chỉ tiêu, phương pháp tính toán các chỉ tiêu Thống kê chuyên ngành cũng đã được tổ chức triển khai nghiên cứu. Kết quả nghiên cứu sau khi đánh giá nghiệm thu sẽ

giúp các đơn vị trong ngành vận dụng vào công tác chuyên môn.

Trong năm 2004 Viện khoa học Thống kê triển khai 9 chuyên đề nghiên cứu khoa học, phối hợp nghiên cứu khoa học với một số Cục Thống kê tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương thông qua hình thức ký hợp đồng nghiên cứu khoa học nhằm giải quyết những vấn đề còn vướng mắc về phương pháp chế độ ở cơ sở và làm phong phú thêm nội dung nghiên cứu mà địa phương yêu cầu.

Những kết quả nghiên cứu khoa học trên đây đã góp phần tích cực vào việc đổi mới nội dung và phương pháp luận thống kê của ngành, nhanh chóng chuyển đổi hệ thống tin từng bước phù hợp với cơ chế quản lý mới và hội nhập với thống kê quốc tế. Tuy nhiên cần đưa nhanh các đề tài vào ứng dụng để có thể kiểm nghiệm trong thực tế ngày càng hoàn thiện hơn.

Song song với công tác nghiên cứu khoa học, công tác thông tin khoa học thống kê cũng giữ vai trò quan trọng, nhằm truyền tải phương pháp luận thống kê mới, tiên tiến đến các cán bộ thống kê trong và ngoài ngành. Với mục đích nêu trên, năm 2004 Viện Khoa học Thống kê định kỳ xuất bản tờ “Thông tin khoa học thống kê”. Nội dung của tờ thông tin khoa học thống kê đa dạng phong phú, tập trung giới thiệu kết quả nghiên cứu và vận dụng phương pháp luận thống kê vào thực tế. Tờ Thông tin cũng đã phổ biến một số công trình nghiên cứu của nước ngoài; các tư liệu, số liệu thống kê mang tính thời sự cho cán bộ trong và ngoài ngành. Trong năm Viện còn xuất bản 4 chuyên san thông tin khoa học thống kê. Các chuyên san giới thiệu một số bài tổng quan về tình hình kinh tế xã hội của địa

phương; và đăng tải những vấn đề nghiệp vụ bức xúc của ngành như: Hệ thống chỉ tiêu thống kê các cấp; chế độ báo cáo; chế độ điều tra thống kê, phương pháp tính các chỉ tiêu thống kê ở một số địa phương đồng thời cũng đã phổ biến nội dung chủ yếu của Luật Thống kê.

Viện Khoa học Thống kê thường xuyên tổ chức các buổi hội thảo, sinh hoạt khoa học, hội nghị cộng tác viên, có sự tham gia của các Vụ thuộc Tổng cục Thống kê và Cục Thống kê các tỉnh, thành phố nhằm phổ biến trao đổi những vấn đề mới, những vấn đề còn vướng mắc về nghiệp vụ thống kê và thông báo những kết quả nghiên cứu của cán bộ trong ngành để ứng dụng vào thực tế.

Trung tâm thông tin khoa học thống kê đã tiến hành biên soạn Tổng luận năm 2003, Hoàn thành biên soạn Kỷ yếu về kết quả nghiên cứu khoa học năm 2002.

Thư viện khoa học thống kê thường xuyên cập nhật bổ sung các loại sách, xử lý thư mục sách tạp chí phục vụ bạn đọc trong và ngoài ngành.

Để thiết thực phục vụ cho sự nghiệp đổi mới của ngành trong năm 2005, hoạt động khoa học thống kê cần tập trung vào một số vấn đề sau:

1. Nghiên cứu xây dựng nội dung cấu trúc cơ sở dữ liệu thống kê kinh tế - xã hội tổng hợp quốc gia.
2. Nghiên cứu vận dụng một số mô hình kinh tế lượng trong phân tích dự báo thống kê.
3. Nghiên cứu xây dựng mô hình phân tích và dự báo tăng trưởng kinh tế Việt Nam.

4. Nghiên cứu nội dung và xác định phạm vi tính các chỉ tiêu vốn đầu tư phát triển và tích lũy tài sản ở nước ta hiện nay.

5. Nghiên cứu tính toán chỉ tiêu “ Tổng giá trị tài sản cố định” của nền kinh tế dựa trên nguồn số liệu hiện có của Tổng cục Thống kê.

6. Nghiên cứu lựa chọn nội dung thông tin thống kê đáp ứng nhu cầu sử dụng của các đối tượng là người nước ngoài.

7. Nghiên cứu điều kiện và khả năng mở rộng cỡ mẫu ở địa phương phục vụ nhu cầu thông tin thống kê.

8. Nghiên cứu phân tích tình hình thực hiện các quyền con người của phụ nữ và trẻ em Việt nam qua số liệu thống kê.

9. Nghiên cứu giải pháp công nghệ để tin học hoá các cuộc điều tra hàng tháng, quý, năm và chế độ báo cáo thống kê do các Cục thống kê thực hiện.

10. Nghiên cứu hệ thống tổ chức và quy chế hoạt động của Thanh tra Thống kê trong tình hình hiện nay.

11. Nghiên cứu đổi mới công tác quản lý hồ sơ cán bộ ngành Thống kê.

Ngoài những đề tài nêu trên, năm 2005 Tổng cục Thống kê sẽ triển khai nghiên cứu một số chủ đề thuộc một số thống kê chuyên ngành như thống kê xây dựng cơ bản, thống kê vận tải, Thanh tra thống kê, v.v... và các hợp đồng nghiên cứu khoa học nhằm giải quyết những vấn đề bức xúc, còn vướng mắc về phương pháp luận và thực tiễn công tác thống kê của các vụ thống kê chuyên ngành và Cục Thống kê các tỉnh, thành phố.

Để phục vụ tốt cho các hoạt động nghiên cứu triển khai và phổ biến thông tin, hoạt động thông tin khoa học thống kê cần tập trung vào các vấn đề sau:

Tập trung biên soạn và xuất bản 6 số thông tin khoa học thống kê định kỳ và 4 số chuyên san khoa học thống kê với nhiều nội dung đa dạng phong phú nhằm phục vụ yêu cầu của cán bộ trong và ngoài ngành.

Thường xuyên cập nhật cơ sở dữ liệu về các tài liệu chuyên môn cũng như thông tin khoa học thống kê của ngành, hoàn chỉnh hệ thống thư mục sách báo, tạp chí phục vụ rộng rãi yêu cầu bạn đọc.

Sưu tầm, biên dịch, tổng thuật để giới thiệu các tài liệu về lý luận thống kê, kinh nghiệm tổ chức thu thập số liệu, xây dựng phương án điều tra cũng như các phương pháp thống kê của các nước trên thế giới.

Thường xuyên tổ chức các cuộc hội thảo, hội nghị sinh hoạt khoa học, phổ biến thông tin tại Viện Khoa học Thống kê, có sự tham gia của các Vụ thuộc Tổng cục thống kê và Cục Thống kê các tỉnh, thành phố trực

thuộc trung ương cũng như các cơ quan, đơn vị ngoài ngành có liên quan nhằm củng cố thêm lý luận và thực tiễn cho cán bộ nghiên cứu và triển khai thực tế về thống kê.

Thư viện khoa học thống kê thường xuyên sưu tầm các tư liệu, tài liệu thống kê trong và ngoài nước nhằm tạo ra một nguồn tư liệu phong phú phục vụ cán bộ nghiên cứu phục vụ bạn đọc trong và ngoài ngành.

Để thực hiện tốt các nhiệm vụ trên đây trong năm 2005 cần:

1. Đổi mới công tác quản lý khoa học từ khâu xác định kế hoạch đến triển khai và nghiệm thu kết quả;
2. Thực hiện nguyên tắc tài chính gắn liền với tiến độ thực hiện đề tài;
3. Có cơ chế khuyến khích khen thưởng và xử phạt đối với các đề tài khoa học;
4. Tăng cường hợp tác quốc tế về khoa học;
5. Tăng cường năng lực nghiên cứu khoa học ■